

Uchwała Nr XVII.138.2016
Rady Powiatu Ełckiego
z dnia 28 kwietnia 2016 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020

Na podstawie art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 z późn. zm.) Rada Powiatu Ełckiego uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie Uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Ełckiego.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

*Załącznik
do Uchwały Nr XVII.138.2016
Rady Powiatu Ełckiego
z dnia 28 kwietnia 2016 r.*

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2016 – 2020**

Spis treści

Wprowadzenie	1
Rozdział 1. Prawo wobec przemocy w rodzinie.....	3
1.1. Dokumenty międzynarodowe	3
1.2. Akty prawa krajowego	4
1.3. Dokumenty programowe	4
1.4. Czyny zabronione w świetle polskiego prawa	5
1.5. Procedura „Niebieskie Karty”	5
1.6. Interwencja kryzysowa	6
1.7. Program korekcyjno-edukacyjny	6
Rozdział 2. Występowanie zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie elckim – diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie z perspektywy współpracy instytucjonalnej	7
2.1. Liczba wszczętych i zakończonych procedur „Niebieska Karta” w latach 2011-2015	7
2.2. Liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” z podziałem ze względu na wiek i płeć oraz teren zamieszkania – miasto/wieś w latach 2011-2015.....	9
2.3. Liczba osób przebywających w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w latach 2011-2015	9
2.4. Liczba uczestników programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie w latach 2011-2015	11
2.5. Liczba wszczętych i zakończonych postępowań z art. 207 Kodeksu karnego w latach 2011-2015	11
Rozdział 3. Cele, działania i efekty realizacji Programu	12
3.1. Analiza SWOT	12
3.2. Cel główny realizacji Programu	13
3.3. Cele szczegółowe, działania, wskaźniki	13
3.4. Przewidywane efekty realizacji Programu	16
Rozdział 4. Realizacja Programu	16
4.1. Realizatorzy Programu	16
4.2. Adresaci Programu	17
4.3. Źródła finansowania	17
4.4. Monitoring i sprawozdawczość	17

Wprowadzenie

Powiatowy Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie został opracowany zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 ze zm.).

Program jest spójny z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020, Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2015–2020 oraz Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Elckim na lata 2016-2022.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie *„zjawisko przemocy w rodzinie oznacza jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób w rodzinie w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”*.

„Przemoc można spotkać w różnych domach we wszystkich zakątkach świata. Ofiarami przemocy w rodzinie mogą być kobiety, mężczyźni, młodzi lub starzy, bogaci albo biedni, pochodzący ze wszystkich warstw społecznych i o różnych wpływach politycznych. Badania wykazują jednak, że prawdopodobieństwo jej wystąpienia wzrasta w tych środowiskach, gdzie obserwowane jest nasilenie zjawisk patologicznych np. alkoholizmu, narkomanii, przestępczości, w rodzinach zdeintegrowanych i dysfunkcyjnych, a także w rodzinach dotkniętych bezrobociem i biedą w różnych jej odmianach.” („Przemoc dzieci i młodzieży”, red. J. Papież, A. Plukis, wyd. A. Marszałek, Toruń 1998).

Jako przyczyny sprzyjające stosowaniu przemocy w rodzinie można wskazać normy społeczne i kulturowe. Przez wieki istniało silne społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy wobec najbliższych, a w szczególności kobiet i dzieci. Nadal w wielu środowiskach zjawisko przemocy w rodzinie znajduje odzwierciedlenie w obyczajach – społecznej akceptacji bicia, stosowania kar cielesnych, w przekonaniach związanych z rolą mężczyzny w rodzinie. Wpływ na stosowanie przemocy w rodzinie ma również dziedziczenie wzorca przemocy z rodziny pochodzenia. Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem przemocy przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Uczą się w ten sposób, że najlepszym i najbardziej skutecznym sposobem rozwiązywania konfliktów jest przemoc.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem stanowiącym zagrożenie dla wszystkich uwikłanych

w nią osób: ofiar, świadków, sprawców. Skutki przemocy są długotrwałe i istotnie wpływają na codzienne funkcjonowanie osób, których dotyczą. Przemoc przejawia się w formie przemocy fizycznej, psychicznej, ekonomicznej, seksualnej, jak również poprzez zaniedbanie, natomiast na cykl przemocy w rodzinie składają się trzy następujące po sobie fazy: faza narastania napięcia, faza gwałtownej przemocy oraz faza miodowego miesiąca. Formy przemocy często występują łącznie, objawiając się w różnych postaciach i konfiguracjach. Przemoc w rodzinie jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutki są zarówno bezpośrednią szkodą dla zdrowia fizycznego i psychicznego, jak również stanowią długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym.

Statystyki podają, że ok 25% rodzin w naszym kraju jest dotkniętych problemem przemocy, jednak statystyki nie oddają powagi problemu. Diagnoza problemu potwierdza, że przemoc wciąż dotyka przede wszystkim kobiety i dzieci, a sprawcami przemocy w większości przypadków są mężczyźni, najczęściej znajdujący się pod wpływem alkoholu, jednocześnie przemoc przejawia się częściej wśród rodzin zamieszkujących miasto niż wieś. Większość sytuacji związanych z przemocą domową w ogóle nie wychodzi na światło dzienne oraz nie jest zgłaszanych, w szczególności sytuacje dotyczące dzieci, które z reguły nie wiedzą gdzie zgłosić problem oraz nie są świadome, iż krzywda, która się im dzieje jest niezgodna z prawem. W związku z powyższym aktualny, wiarygodny wymiar zjawiska przemocy domowej nigdy nie będzie dokładnie znany, mimo że przemoc składa się na sytuację wielu rodzin w każdej warstwie społecznej.

Opracowanie Programu poprzedzone zostało diagnozą zjawiska przemocy w powiecie ełckim przeprowadzoną przy współpracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku z zespołami interdyscyplinarnymi przy ośrodkach pomocy społecznej, Komendą Powiatową Policji w Ełku, Sądem Rejonowym w Ełku oraz placówkami oświatowymi. Uzyskane dane pozwoliły określić skalę zjawiska oraz obszary wymagające dalszych oddziaływań profilaktycznych, oddziaływań mających na celu zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy i zwiększenie skuteczności działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Głównym celem Programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie ełckim. Program określa kompleksowe działania skierowane na profilaktykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie, jak również na ochronę ofiar przemocy oraz edukację sprawców stosujących przemoc.

Rozdział 1.

Prawo wobec przemocy w rodzinie

1.1. Dokumenty międzynarodowe

Problem przemocy w rodzinie został dostrzeżony i zdiagnozowany na całym świecie, czego wyrazem są podejmowane działania organizacji międzynarodowych, w tym m.in. Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz Rady Europy w celu ograniczenia tego zjawiska.

Aktami prawa międzynarodowego zmierzającego do przeciwdziałania przemocy wobec kobiet i dzieci oraz przemocy w rodzinie są m.in.:

Akty prawne Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ):

- Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet z dnia 18 grudnia 1979 r.,
- Deklaracja o Eliminacji Przemocy wobec Kobiet z dnia 20 grudnia 1993 r.,
- Rezolucja 48/104 Zgromadzenia Ogólnego ONZ,
- Rezolucja A/54/4 Zgromadzenia Ogólnego ONZ – Protokół Fakultatywny do Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet z dnia 6 października 1999 r.,

Akty prawne Rady Europy:

- Rekomendacja Komitetu Ministrów Rady Europy nr R (85)4 w sprawie przemocy domowej z 26 marca 1985 r.,
- Rekomendacja Komitetu Ministrów Rady Europy nr R (90)2 w sprawie reakcji społecznych na przemoc w rodzinie z 15 stycznia 1990 r.,
- Rekomendacja Rady Europy 1450 (2000) dotycząca przemocy wobec kobiet w Europie,
- Rekomendacja Komitetu Ministrów Rady Europy Rec. (2002)5 w sprawie ochrony kobiet przed przemocą z 30 kwietnia 2002 r.,
- Konwencja o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej,

Akty prawne Unii Europejskiej:

- Dyrektywa 2012/29/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 października 2012 r. ustanawiająca normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępująca decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW (Dz. Urz. UE L 315 z 14.11.2012, s. 57),
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/99/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie europejskiego nakazu ochrony (w sprawach karnych) (Dz. Urz. UE L 338 z 21.12.2011, s. 2),
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej, zastępująca decyzję ramową Rady 2004/68/WSiSW (Dz. Urz. UE L 335 z 17.12.2011, s. 1),

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar (Dz. Urz. UE L 101 z 15.04.2011, s. 1),
- Program sztokholmski przyjęty w dniach 10–11 grudnia 2009 r.

1.2 Akty prawa krajowego

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. 2015 r. poz. 163 ze zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. Nr 50 poz. 259),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”,
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1286).

1.3. Dokumenty programowe

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020, którego zadaniem jest wprowadzenie w życie szerokiego spektrum działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy w rodzinie, jak i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy ofiarom przemocy domowej, a także w podejmowaniu odpowiednich działań wobec sprawców. Program powstał we współpracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych, Ministerstwem Sprawiedliwości, Ministerstwem Zdrowia i Ministerstwem Edukacji Narodowej. Wyznaczono działania, które należy podjąć w zakresie profilaktyki i informowania opinii publicznej, interwencji w przypadku już zaistniałej przemocy, pomocy terapeutycznej ofiarom przemocy oraz oddziaływań na sprawców przemocy. Każde z tych działań zostało przypisane konkretnym organizacjom i instytucjom odpowiedzialnym za jego realizację.

Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który został opracowany przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w oparciu o art. 6 ust. 6 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zapisy zawarte w Programie są spójne ze Strategią Polityki Społecznej Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020, w której wspieranie rodziny w wypełnianiu jej funkcji jest jednym z priorytetów.

1.4. Czyny zabronione kwalifikowane jako przemoc w rodzinie

Zgodnie z Kodeksem karnym (Dz. U. 1997 r. Nr 88, poz. 553 ze zm.), do czynów zabronionych, jednocześnie kwalifikowanych jako przemoc w rodzinie zalicza się:

- 1) pozostawianie osoby, względem której jest się obowiązany do opieki, w sytuacjach zagrażających bezpośrednio jej życiu lub zdrowiu,
- 2) groźby popełnienia przestępstwa na szkodę najbliższych,
- 3) zmuszanie do określonych zachowań,
- 4) gwałt,
- 5) nakłanianie i zmuszanie do czynów nierządnych przy wykorzystaniu stosunku zależności,
- 6) dopuszczanie się czynu lubieżnego względem osoby poniżej 15 roku życia,
- 7) znęcanie się psychiczne lub fizyczne,
- 8) rozpijanie małoletniego,
- 9) uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego,
- 10) porzucanie małoletniego lub osoby nieporadnej,
- 11) uprowadzanie lub zatrzymanie małoletniego wbrew woli osoby powołanej do opieki,
- 12) naruszanie nietykalności cielesnej,
- 13) kradzież na rzecz osoby najbliższej,
- 14) niszczenie mienia.

1.5. Procedura „Niebieskie Karty”

Zgodnie z ustawą z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. Nr 209, poz. 1245) określono szczegółowe warunki realizowania procedury „Niebieskie Karty”. Procedura postępowania ma na celu zatrzymanie przemocy w rodzinie oraz pomoc w wychodzeniu z tej sytuacji. Uruchomienie procedury następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” przez przedstawiciela jednej z następujących służb: policji, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (np. pracownika socjalnego), oświaty (np. pedagog, dyrektor szkoły, nauczyciel), ochrony zdrowia (np. lekarza, pielęgniarkę, ratownika medycznego) oraz komisji rozwiązywania problemów

alkoholowych. Wszczęcie procedury powinno występować nawet w sytuacjach, w których jedynie zaistniało podejrzenie stosowania przemocy, nawet nie poparte dowodami. Dopiero w toku prowadzenia procedury wymaga się aby przypuszczenie stosowania przemocy zostało uzasadnione.

Zakończenie procedury następuje w przypadku ustania przemocy w rodzinie w sposób trwały oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy. Procedura zostaje również zamknięta, gdy zespół rozstrzygnie o braku zasadności podejmowania działań.

1.6. Interwencja kryzysowa

Szczegółowe warunki dotyczące interwencji kryzysowej określa Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. (Dz. U. Nr 50 poz. 259) w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne.

Interwencja kryzysowa jest to działanie doraźne, krótkoterminowe, zmierzające do udzielenia natychmiastowej pomocy osobom znajdującym się w sytuacji kryzysowej ze względu na doświadczanie przemocy w rodzinie.

W ramach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku działa Ośrodek Interwencji Kryzysowej, gdzie świadczone są usługi w zakresie interwencyjnym, terapeutyczno-wspomagającym oraz w zakresie zapewniającym potrzeby socjalno-bytowe dla mieszkańców powiatu ełckiego, którzy znaleźli się w sytuacji kryzysowej ze względu na doświadczanie przemocy w rodzinie.

1.7. Program korekcyjno-edukacyjny

Programu korekcyjno-edukacyjny jest skierowany do osób stosujących przemoc w rodzinie. Głównym celem programu korekcyjno-edukacyjnego jest zmiana zachowań przemocowych na zachowania nie przemocowe poprzez oddziaływanie psychologiczne, edukacyjne i socjalizacyjne, ukierunkowane na taką zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc, która zmniejszy ryzyko dalszego stosowania przez nie przemocy oraz zwiększy ich zdolność do samokontroli agresywnych zachowań i do konstruktywnego współżycia w rodzinie.

Program korekcyjno-edukacyjny w szczególności ma na celu:

- zdobycie i podniesienie wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie,
- powstrzymanie osób stosujących przemoc w rodzinie przed dalszym stosowaniem przemocy,
- rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie,

- zdobycie umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy,
- kształtowanie umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy w rodzinie,
- uznanie przez osoby stosujące przemoc w rodzinie faktu stosowania przemocy,
- uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

Ponadto kluczowym założeniem programu korekcyjno-edukacyjnego jest bezpieczeństwo osób doświadczających przemocy w rodzinie, w związku z czym niezbędne jest utrzymanie współpracy i komunikacji między realizatorami programu, a placówkami i instytucjami zajmującymi się pomaganiem osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.

Rozdział 2.

Występowanie zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie ełckim - diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie z perspektywy współpracy instytucjonalnej

W celu uzyskania pożądanych efektów oddziaływań mających na celu zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie ełckim niezbędna jest wielopłaszczyznowa współpraca instytucjonalna. Współpraca dotyczy przede wszystkim organów administracji samorządowej na zasadzie partnerstwa poprzez podejmowanie działań zmierzających do umożliwienia osobom potrzebującym i ich rodzinom życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

W celu opracowania niniejszego Programu przeprowadzono badania ankietowe, które obrazują zjawisko przemocy w rodzinie na terenie powiatu ełckiego oraz dają możliwość porównania skali zjawiska w poszczególnych latach. Analizując pozyskane dane należy zwrócić uwagę, iż z roku na rok wzrasta liczba wszczynanych i zakańczanych procedur „Niebieska Karta”, z czego najwięcej procedur zostaje wszczynanych przez policję. Przeprowadzone badania potwierdzają również, że nadal sprawcami przemocy w rodzinie w zdecydowanej większości są mężczyźni, natomiast ofiarami przemocy w rodzinie w większości są kobiety i małoletni. Jednocześnie badania potwierdzają, że przemoc w rodzinie przejawia się częściej wśród rodzin zamieszkujących miasto niż wieś. Liczba osób przebywających co roku w Ośrodku Interwencji Kryzysowej jest zmienna. Liczba uczestników programu korekcyjno-edukacyjnego z roku na rok wzrasta, wzrasta również liczba osób, które ukończyły program. Wg danych otrzymanych z II Wydziału Karnego Sądu Rejonowego w Ełku – co roku wszczynanych jest od 38 do 70 spraw z art. 207 Kodeksu karnego. Poniższe tabele przedstawiają dane statystyczne obrazujące zjawisko przemocy w rodzinie w powiecie ełckim.

2.1. Liczba wszczętych i zakończonych procedur „Niebieska Karta” w latach 2011-2015

L.p.	Instytucja wszczynająca procedurę	Liczba wszczętych procedur w danym roku				
		2011	2012	2013	2014	2015
1	PCPR Ełk	-	-	1	1	-
2	GOPS Ełk	2	2	2	1	-
3	GOPS Kalinowo	-	1	1	4	4
4	GOPS Prostki	-	-	1	2	3
5	GOPS Stare Juchy	-	1	3	3	4
6	MOPS Ełk	-	2	7	19	13
7	Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	-	5	1	-	-
8	Policja	62	120	162	197	427
9	Placówki oświatowe	-	4	4	2	3
10	Ochrona zdrowia	-	9	6	9	3
11	RAZEM:	64	144	188	238	457

*Dane uzyskane od zespołów interdyscyplinarnych
Tabela nr 1.*

Z roku na rok wzrasta liczba wszczynanych procedur „Niebieska Karta”. Od 2011 roku do roku 2015 liczba ta wzrosła siedmiokrotnie. W roku 2012 w porównaniu do roku 2011 liczba wszczętych procedur wzrosła o 125 %, w 2013 roku - o 30 %, w 2014 roku – o 26 %, a w roku 2015 – o 92 % w porównaniu do poprzedniego roku.

L.p.	Zespół Interdyscyplinarny	Liczba zakończonych procedur w danym roku				
		2011	2012	2013	2014	2015
1	Miasto Ełk	2	82	70	88	243
2	Gmina Ełk	1	8	14	21	62
3	Gmina Kalinowo	-	-	-	9	21
4	Gmina Prostki	5	4	13	9	30
5	Gmina Stare Juchy	-	7	8	16	18
6	RAZEM:	8	101	105	143	374

*Dane uzyskane od zespołów interdyscyplinarnych
Tabela nr 2.*

Liczba zakończonych procedur „Niebieska Karta” również wzrasta z roku na rok. W 2012 roku zakończono prawie 13 razy więcej procedur niż w roku 2011, w 2013 roku o 3 % więcej niż w 2012 roku, w 2014 roku – o 36 % więcej niż w 2013 roku, a w roku 2015 – o 161 % niż w 2014 roku.

2.2. Liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” z podziałem ze względu na wiek i płeć oraz teren – miasto/wieś w latach 2011-2015

L.p.	Instytucja prowadząca procedurę	Liczba prowadzonych procedur ze względu na płeć i wiek w danym roku														
		2011			2012			2013			2014			2015		
		os. dorosłe		mał.	os. dorosłe		mał.	os. dorosłe		mał.	os. dorosłe		mał.	os. dorosłe		mał.
		K	M		K	M		K	M		K	M		K	M	
1	Miasto Ełk	26	4	1	99	12	8	95	8	23	140	8	23	225	37	24
2	Gmina Ełk	12	-	-	29	-	1	42	-	-	46	2	1	71	19	7
3	Gmina Kalinowo	-	-	-	4	-	-	8	1	-	1	1	1	25	14	2
4	Gmina Prostki	12	7	-	11	-	1	24	2	1	22	1	1	50	11	-
5	Gmina Stare Juchy	3	-	-	-	13	1	14	-	4	21	1	3	30	4	6
6	RAZEM:	53	11	1	143	25	11	183	11	28	230	13	29	401	85	39
7	%	82%	17%	1%	8%	14%	6%	82%	5%	13%	85%	5%	10%	76%	16%	8%

*Dane uzyskane od zespołów interdyscyplinarnych
Tabela nr 3.*

Dane uzyskane od zespołów interdyscyplinarnych potwierdzają, że liczba prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty” w znacznej mierze zawsze była i jest prowadzona częściej wobec kobiet niż wobec mężczyzn i dzieci.

Kobiety stanowią co roku średnio około 80 % osób wobec których prowadzona jest procedura „Niebieskiej Karty”: w 2011 roku – procedurę prowadzono wobec 53 kobiet, co stanowi 82 % wszystkich prowadzonych procedur; w 2012 roku – procedurę prowadzono wobec 143 kobiet, co stanowi 80 % wszystkich prowadzonych procedur; w 2013 roku – procedurę prowadzono wobec 183 kobiet, co stanowi 82 % wszystkich prowadzonych procedur; w 2014 roku – procedurę prowadzono wobec 230 kobiet, co stanowi 85 % wszystkich prowadzonych procedur; w 2015 roku – procedurę prowadzono wobec 401 kobiet, co stanowi 76 % wszystkich prowadzonych procedur.

Procedury prowadzone wobec mężczyzn: w 2011 roku wobec 11 mężczyzn, co stanowi 17 % wszystkich prowadzonych procedur; w 2012 roku wobec 25 mężczyzn, co stanowi 14 % wszystkich prowadzonych procedur; w 2013 roku wobec 11 mężczyzn, co stanowi 5 % wszystkich prowadzonych procedur; w 2014 roku wobec 13 mężczyzn, co stanowi 5 % wszystkich prowadzonych procedur; w 2015 roku wobec 85 mężczyzn, co stanowi 16 % wszystkich prowadzonych procedur.

Procedury prowadzone wobec małoletnich: w 2011 roku wobec 1 małoletniego, co stanowi 1 % wszystkich prowadzonych procedur; w 2012 roku wobec 11 małoletnich, co stanowi 6 % wszystkich prowadzonych procedur; w 2013 roku wobec 28 małoletnich, co stanowi 13 %

wszystkich prowadzonych procedur; w 2014 roku wobec 29 małoletnich, co stanowi 10 % wszystkich prowadzonych procedur; w 2015 roku wobec 39 małoletnich, co stanowi 8 % wszystkich prowadzonych procedur.

L.p.	Instytucja prowadząca procedurę	Liczba prowadzonych procedur ze względu teren miasto-wieś									
		2011		2012		2013		2014		2015	
		ilość	%	ilość	%	ilość	%	ilość	%	ilość	%
1	Miasto	31	47%	119	66%	129	57%	171	63%	286	55%
2	Wieś	34	53%	60	34%	96	43%	101	37%	239	45%
3	RAZEM:	65		179		222		272		525	

*Dane uzyskane od zespołów interdyscyplinarnych
Tabela nr 4.*

Dane uzyskane od zespołów interdyscyplinarnych potwierdzają, że wg liczby prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty” zjawisko przemocy w rodzinie częściej przejawia się wśród rodzin zamieszkujących miasto niż wieś. Tylko w 2011 roku liczba prowadzonych procedur była wyższa na terenie wsi powiatu ełckiego niż w mieście Ełk. W kolejnych latach, tj.: w 2012 roku - 66 % procedur prowadzonych było na terenie miasta, tym samym 34 % stanowiły procedury prowadzone na terenie wsi; w 2013 roku - 57 % procedur prowadzonych było na terenie miasta, tym samym 43 % stanowiły procedury prowadzone na terenie wsi; w 2014 roku - 63 % procedur prowadzonych było na terenie miasta, tym samym 37 % stanowiły procedury prowadzone na terenie wsi; w 2015 roku - 55 % procedur prowadzonych było na terenie miasta, tym samym 45 % stanowiły procedury prowadzone na terenie wsi.

2.3. Liczba osób przebywających w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w latach 2011-2015

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Nowej Wsi Ełckiej	Ilość osób przebywających w OIK w danym roku									
	2011		2012		2013		2014		2015	
	dorośle	dzieci	dorośle	dzieci	dorośle	dzieci	dorośle	dzieci	dorośle	dzieci
	6	13	7	11	3	3	4	11	2	2
RAZEM:	19		18		6		15		4	

*Dane uzyskane z Ośrodka Interwencji Kryzysowej
Tabela nr 5.*

Liczba osób przebywających w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Nowej Wsi Ełckiej jest zmienna, z roku na rok obserwujemy tendencję spadkową, co podyktowane jest również ilością dzieci przebywających w Ośrodku wraz z matkami. Najwięcej osób dorosłych – 7 kobiet przebywało w Ośrodku w roku 2012, najmniej w 2015 roku – 2 kobiety.

2.4. Liczba uczestników programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie w latach 2011-2015

Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy	Ilość uczestników programu korekcyjno-edukacyjnego w danym roku (K/M)									
	2011		2012		2013		2014		2015	
	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
rozpoczęło	-	12	-	21	2	16	1	21	1	27
RAZEM:	12		21		18		22		28	
zakończyło	-	7	-	12	1	3	1	15	1	27
RAZEM:	7		12		4		16		28	

Podział ze względu na płeć (Kobiety/Mężczyźni)
Tabela nr 6.

Liczba uczestników programu korekcyjno-edukacyjnego z roku na rok wzrasta, wzrasta również liczba osób, które zakończyły udział w programie. Uczestnikami programu w zdecydowanej większości są mężczyźni niż kobiety. Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie realizowany jest zgodnie z Wytocznymi Wojewody Warmińsko-Mazurskiego dotyczącymi realizacji przez powiat zadania z zakresu administracji rządowej oraz Ramowym Programem Korekcyjno-Edukacyjnym dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

2.5. Liczba wszczętych i zakończonych postępowań z art. 207 Kodeksu karnego w latach 2011-2015 przez Sąd Rejonowy w Elku

L.p.	Postępowania z art. 207 kk		Liczba postępowań wobec kobiet(K) i mężczyzn(M) w danym roku									
			2011		2012		2013		2014		2015	
			K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
1	Liczba wszczętych spraw z art. 207 kk w tym:		2	68	3	46	1	44	2	62	1	37
	a)	Zakończone wyrokiem skazującym	2	62	1	41	-	37	2	56	-	32
	b)	Zawieszenia wykonania kary z orzeczeniem środka karnego	2	51	1	41	-	36	2	43	-	25
	c)	Umorzone	-	6	2	5	1	7	-	6	1	5

Dane Sądu Rejonowego w Elku - II Wydział Karny
Tabela nr 7.

Zgodnie z danymi otrzymanymi z II Wydziału Karnego Sądu Rejonowego w Ełku co roku wszczynanych jest od 38 do 70 spraw z art. 207 Kodeksu karnego. Postępowania prowadzone są w zdecydowanej większości wobec mężczyzn niż wobec kobiet. Większość spraw kończy się wyrokiem skazującym lub zawieszeniem wykonania kary z orzeczeniem środka karnego, tylko nieliczne sprawy są przez Sąd umarzane.

Rozdział 3.

Cele, działania i efekty realizacji Programu

Wszelkie cele i działania zaplanowane w ramach realizacji niniejszego Programu mają służyć ochronie osób doznających przemocy w rodzinie oraz osób zagrożonych przemocą. Aby efektywnie zapobiegać problemowi przemocy w rodzinie niezbędne jest stworzenie spójnego i wielopoziomowego systemu pomocy osobom uwięzonym w przemoc oraz opartego o dostępność wszelkich form pomocy.

3.1. Analiza SWOT

W związku z przeprowadzoną diagnozą, chcąc określić cele i działania, dokonanie analizy SWOT umożliwia wskazanie słabych i mocnych stron, jak również określenie szans i zagrożeń, które mogą wystąpić podczas realizacji Programu. Chcąc osiągnąć zamierzone cele Programu, niezbędny jest sprawny, kompleksowy i skuteczny system działań, który będzie ograniczał występowanie zjawiska przemocy w rodzinie oraz jej skutków.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
→ zaangażowanie przedstawicieli instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, → współpraca instytucjonalna, → znajomość środowiska lokalnego, → dobre praktyki, tj. wieloletnia praca oraz doświadczenie zawodowe pracowników instytucji w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, → sprawdzone procedury postępowania w sytuacji konieczności podjęcia działań wobec osób uwięzionych w przemoc, → otwartość i gotowość pracowników do udziału w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, → zaplecze lokalowe dostosowane do potrzeb pracowników i potrzeb związanych z pracą z osobami uwięzonymi w przemoc.	→ niska świadomość społeczna na temat zjawiska przemocy w rodzinie, → ograniczony dostęp do specjalistów, → brak zaufania osób uwięzionych w przemoc do systemu pomocy, → słaba skuteczność działań prowadzonych w ramach procedury „Niebieska Karta”, → niewystarczający poziom wiedzy pracowników instytucji uprawnionych do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty”, → niewystarczający poziom wiedzy z zakresu przeprowadzania rozmowy z osobą uwięzłą w przemoc przez osoby tzw. pierwszego kontaktu, → zbyt mała liczba wypracowanych między instytucjami rozwiązań i procedur, → zbyt rzadko organizowane specjalistyczne szkolenia nt. przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla pracowników.

SZANSE	ZAGROŻENIA
→ współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi posiadającymi zaplecze umożliwiające podejmowanie wspólnych działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, → współpraca z lokalnymi mediami w kierunku propagowania zachowań mających na celu zapobieganie przemocy w rodzinie, → współpraca z placówkami oświatowymi i służbą zdrowia, → doświadczenie instytucji i pracowników w podejmowaniu właściwych działań mających na celu pomoc osobom uwięzionym w przemoc w rodzinie, → uczestniczenie w spotkaniach zewnętrznych, konferencjach oraz szkoleniach nt. przemocy w rodzinie, → funkcjonowanie procedury „Niebieskiej Karty”, → uczestniczenie w spotkaniach zespołów interdyscyplinarnych.	→ niespójność przepisów prawa, → niska skuteczność i niedostosowanie działań do poziomu odbiorcy, → niska skuteczność działań prowadzonych w ramach procedury „Niebieska Karta”, → ograniczony dostęp do specjalistów, → brak zaufania osób uwięzionych w przemoc do systemu pomocy, → niedostateczne środki finansowe na realizację celów zawartych w Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, → sztywny podział kompetencji pomiędzy samorządami terytorialnymi (powiat, miasto, gminy), → problemy lokalowe uniemożliwiające szybkie, skuteczne i trwałe odizolowanie ofiar przemocy od sprawców, → brak konsekwentnych procedur dotyczących sprawców przemocy.

3.2. Cel główny realizacji Programu

Celem głównym Programu jest zwiększenie skuteczności działań podejmowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w powiecie ełckim.

3.3. Cele szczegółowe, działania, wskaźniki

Cel	Obszar	Działania	Wskaźniki
Cel 1	Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy	- wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, - udzielanie natychmiastowego wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie poprzez poradnictwo doraźne, - upowszechnianie informacji nt. funkcjonowania i zakresu działalności ośrodka	- ilość posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych, - ilość spotkań grup roboczych, - liczba podjętych rozmów oraz spraw przekazanych innym instytucjom, - liczba natychmiast udzielonych porad osobom doświadczającym przemocy w rodzinie, - sposób upowszechniania informacji nt. funkcjonowania i zakresu

		interwencji kryzysowej, - kierowanie osób dotkniętych przemocą w rodzinie do ośrodka interwencji kryzysowej, - zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.	działalności ośrodka interwencji kryzysowej, - liczba wydanych skierowań do ośrodka interwencji kryzysowej, - liczba dzieci, wobec których zastosowano art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
Cel 2	Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych, korekcyjnych i edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	- wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami pozarządowymi oraz zespołami interdyscyplinarnymi w zakresie motywowania i kierowania sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych, - upowszechnianie programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie.	- liczba osób zgłoszonych do programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy, - liczba osób uczestniczących w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy, - liczba osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy z uwzględnieniem płci oraz miejsca zamieszkania.
Cel 3	Zwiększenie działań profilaktycznych, edukacyjnych i wychowawczych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- promowanie przez placówki oświatowe zachowań sprzyjających pozytywnym postawom w rodzinie poprzez wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego oraz prowadzenie zajęć wychowawczych oraz zajęć informacyjno-edukacyjnych, - propagowanie i wspieranie przez placówki oświatowe działań mających na celu zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów, - współpraca placówek oświatowych z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - prowadzenie poradnictwa w zakresie edukacyjnym dla dzieci, młodzieży, rodziców oraz osób starszych i niepełnosprawnych nt.	- liczba zajęć oraz uczniów uczestniczących w zajęciach poświęconych tematyce przemocy rówieśniczej oraz przemocy w rodzinie, - tematyka zajęć w placówkach oświatowych poświęconych tematyce przemocy rówieśniczej oraz przemocy w rodzinie, - liczba zajęć przeprowadzonych we współpracy z przedstawicielami instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy, - liczba udzielonych porad i przeprowadzonych rozmów z dziećmi, młodzieżą, rodzicami oraz osobami starszymi i niepełnosprawnymi nt. zagrożeń i możliwości podjęcia działań

		zagrożeń oraz możliwości podjęcia działań w przypadku zaistniałej przemocy w rodzinie, - prowadzenie i włączanie się w lokalne oraz ogólnopolskie kampanie dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie poprzez zbieranie danych statystycznych dotyczących rozmiarów przemocy w rodzinie na terenie powiatu ełckiego.	w przypadku zaistniałej przemocy w rodzinie, - liczba kampanii dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz rodzaje podjętych działań w ramach tych kampanii, - liczba przeprowadzonych badań ankietowych w celu zdiagnozowania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu ełckiego.
Cel 4	Podnoszenie kompetencji i doskonalenie umiejętności osób zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie	- propagowanie oraz uczestnictwo pracowników działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w organizowanych szkoleniach oraz konferencjach.	- liczba szkoleń i konferencji, w których uczestniczyli pracownicy działający w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - liczba pracowników, którzy uczestniczyli w szkoleniach i konferencjach dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
Cel 5	Wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- współpraca na poziomie lokalnym pomiędzy grupami zawodowymi mającymi bezpośredni kontakt z rodzinami, tj. pracownicy socjalni, asystenci rodziny, pedagodzy, pielęgniarki środowiskowe, lekarze pierwszego kontaktu, kuratorzy społeczni, kuratorzy sądowi, policjanci, strażnicy miejscy, - wsparcie przy opracowywaniu projektów lokalnych poprzez budowanie partnerstw i współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - wymiana doświadczeń podczas udziału w spotkaniach oraz konferencjach nt. zjawiska przemocy w rodzinie,	- liczba i rodzaj podjętych działań we współpracy z grupami zawodowymi mającymi bezpośredni kontakt z rodzinami, tj. pracownikami socjalnymi, asystentami rodziny, pedagogami, pielęgniarkami środowiskowymi, lekarzami pierwszego kontaktu, kuratorami społecznymi, kuratorami sądowymi, policjantami, strażnikami miejskimi, - liczba spotkań oraz konferencji z udziałem przedstawicieli instytucji oraz organizacji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych oraz grup roboczych.

		- uczestnictwo w organizowanych spotkaniach zespołów interdyscyplinarnych oraz grup roboczych.	
--	--	--	--

3.4. Przewidywane efekty realizacji Programu

Program zakłada, że realizowane w ramach Programu zadania doprowadzą do zwiększenia skuteczności pomocy i wsparcia osobom i rodzinom zagrożonym i dotkniętym przemocą poprzez:

- wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- podniesienie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą,
- zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej osobom i rodzinom doświadczającym przemocy w rodzinie, w tym zapewnienie miejsc całodobowych w ośrodku interwencji kryzysowej,
- podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- podniesienie kompetencji osób pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi oraz dotkniętymi przemocą oraz osobami stosującymi przemoc w rodzinie.

Rozdział 4.

Realizacja Programu

Powiatowy Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie został opracowany na lata 2016 -2020. Realizacja programu oraz jego prowadzenie zależne będzie od współpracy z instytucjami oraz organizacjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, które zostały wskazane jako realizatorzy Programu.

4.1. Realizatorzy Programu

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku,
- Zespoły Interdyscyplinarne,
- Komenda Powiatowa Policji w Ełku,
- Straż Miejska w Ełku,
- Sąd Rejonowy w Ełku,
- Prokuratura Rejonowa w Ełku,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Nowej Wsi Ełckiej,
- Przychodnia Leczenia Uzależnień w Ełku,

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kalinowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Prostkach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starych Juchach,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku,
- komisje rozwiązywania problemów alkoholowych,
- placówki oświatowe,
- służba zdrowia,
- organizacje pozarządowe,

4.2. Adresaci Programu

- osoby doświadczające przemocy w rodzinie,
- osoby stosujące przemoc w rodzinie,
- świadkowie przemocy w rodzinie,
- osoby zagrożone przemocą w rodzinie,
- instytucje i organizacje realizujące zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

4.3. Źródła finansowania

- środki własne Powiatu Ełckiego,
- środki budżetu państwa i województwa przeznaczone na realizację programów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- środki zewnętrzne, w tym środki z funduszy pomocowych, fundusze europejskie.

4.4. Monitoring i sprawozdawczość

Monitoring działań podejmowanych w ramach Programu będzie prowadzony systematycznie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku, które będzie składało Radzie Powiatu Ełckiego roczne sprawozdania z działań i efektów realizacji Programu. Sprawozdanie będzie zawierało ocenę poszczególnych działań, dokonaną na podstawie danych uzyskanych od instytucji i organizacji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, które zostały wskazane jako realizatorzy Programu.